

den invloed
oem. Voor-
Hij mag zich
k. Men telt
op zijn col-
colleges des
over ze-
tudenten op
enig plagerij
teld. Echter
naar ik ook
invloed op
te bezielen
woont van
ontvangt hij
tudenten bij
len sommige
rth stelt bi-
roformeerde
zal daaraan
deze jonge
uit brengen
nader met
moet het
zan mannen

Magazine,
the Princi-
aflevering
de Original
idson B. D.
Een be-
onder meer
r de Synode
ingenomen,
laarlijklijk
hij wenscht
Prof. Dr. G.
Schotten in
staatsert met
hem gede-
leden naar
de was ge-
oefte kostte
reis verder
n, dat onze
midden van
staatsert hij,
der eigeno
onder de
e Afgavaar-
ds in Schot-
lle hun reis

KEIZER.

rumoer.
al of niet
Enkele laten
" (Groene)

wetsvoorstel
in ingedien
de vaccinatie
volking met
geweld, had
er tot stand
slapping ge-
lat van deze
mige dorpen
volking niet
per georgani-
ren gevoerd
r ieder kind
is. Hoe groot
van ons land
gevaccineerd

particu-
ds. Kersten,
verlid; valen
e verbinding
logische als

tand nu nog
zoek bedoeld
gezondheids-
een onder-
er dan drie
ng van één
persoonlijk
gezondheid
e verklaring
rt. De bur-
kend bewijs
rôor dat de
ekend.

edsbezwaar

wetsontwerp
edsbezwaar-
n tegen de
het dezelfde
zij de gods-
den, zullen
moet worden
msbezwaren
één groep

erkennen; met welk zedelijk recht mag zij de andere even eerbare negeeren? Deze bepaling kenmerkt het gehele wetsontwerp als een, dat niet uitgaat van hygiënische overwegingen, doch als een dat, met voorbijgaan van gezondheidsbelangen, politieke tendenzen nastreeft.

Bepaald malsch klinkt dit niet. Evenmin als wat nog verder volgt:

Deze heele bepaling zal bovendien onuitvoerbaar blijken; er zal sleur komen en wij zullen na eenigen tijd zitten met scholen met een slecht of niet gezonde bevolking. En ter wille waarvan moet nu ons volk aan dit gevaar worden blootgesteld? Leest men wat dr Rijk Kramer over deze zaak schrijft, dan kan men constateeren dat het aannemen van bezwaren uit godsdienstige overtuiging niet bestaat. Bovendien is er een groot verschil met gemoedsbezwaren in andere zaken. In den regel spreekt de gemoedsbezwaarde voor zich zelve; hier belet hij, dat zijn kind wordt ingeënt en het is wel de vraag of dit hem, als het later door de pokken wordt aangetast, met alle gevolgen van dien, dankbaar zal wezen. Hem en de regering, die door haar maatregelen de poort tot deze gevaren heeft opgezekt.

Het is merkwaardig, dat het juist de lieden zijn, die, onder het motto dat men God niet mag verzoeken, de Vaccinatie verwerpen, in zake hewapening van ons land een geheel tegenovergesteld standpunt innemen.

Het komt ons voor, dat de schrijver niet al te veel begrijpt van de motieven van de manschen, die de hewapening van ons land voorstaan. Daar is hij niet achter.

Eenigszins filosofisch is de boom, die door J. L. S(nethlage?) in „De Hervorming“ over de pokstof opgezet wordt. Hij schrijft:

Het is zeker geen gemakkelijke taak, degenen, die het gewetensbezwaar erkend willen zien, te weerleggen, aangezien de consequenties van het hedendaagsch individualisme hen in het gelijk schijnen te stellen. Een kritiek op hun standpunt kan dan ook alleen doeltreffend zijn wanneer zij tegelijk een kritiek inhoudt op „den geest der eeuw“.

In de eerste plaats dient men zich wel af te vragen, wat men onder een gewetensbezwaar heeft te verstaan. In zoover met het geweten bedoeld wordt een intieme kennisbron, die ons persoonlijk intuïtief inzicht omtrent de goedheid en slechtheid onzer handelingen op een bepaald tijdstip, moet opgemerkt worden, dat de juistheid en geldigheid dezer kennisbron niet alleen door de gemeenschap niet gecontroleerd kan worden, maar zelfs niet door de persoon in kwestie. Het is een der diepste resultaten van Kant's ethiek, dat zij ons heeft aangetoond, hoe de eigenlijke zedelijkheid van onze handelingen onszelf ten eenenmale verborgen is. Wij zijn niet bij machte om uit te maken, of onze oprechtste daden enkel en alleen door de idee van het goede geïnspireerd werden, dan wel of hetzij de overlevering, hetzij een gelukkig natuurl. hetzij heimelijke berekening daarbij tevens een woord meespraken.

De conclusie luidt dan ook:

Mi. bestaat er dan ook geen enkele reden, waarom de gemeenschap het gewetensbezwaar van iemand, die zich op een dergelijke absoluut oncontroleerbare kennisbron beroept, zou ontsien, want niet alleen de gemeenschap verkeert in twijfel of dit intuïtieve oordeel recht van bestaan heeft, maar ook de persoon in kwestie verkeert in dezelfde onzekerheid.

Hoe verschillend deze beschouwingen ook zijn, ze loopen eenigermate evenwijdig. De schrijver in de Groene Amsterdammer vond, dat wie gemoedsbezwaren eerbiedigen wil, ook niet ten oorlog moet willen gaan of doen gaan. De man van „De Hervorming“ erkent gemoedsbezwaren niet, en heeft, als we temminste zijn naam goed hebben begrepen, ook geen bezwaar tegen geweldmiddelen. In „Kerk, Cultuur en Arbeid“ schrijft Dr J. L. S(nethlage) (bl. 82):

Waar een bepaalde orde van zaken of een bepaald stelsel alle plasticiteit verleren heeft, daar zal het cultuurproces zich alleen kunnen verwerken onder een reeks littere conflicten. Dwaze sentimentaliteit zou het dan zijn, tegen het gebruik maken van geweld op te zien. Een z.g. geweld-dadige handeling is in wezen niet onderscheiden van elke andere.

Maar de man, die het leger verzorgt (God bidden en het kruit droog houden), omdat hij „God niet verzoeken“ wil, en daarbij toch gemoedsbezwaren ontsien wil, ook inzake de vaccinatie, denkt er heel anders over. Tegenover den een handhaaft hij een ander begrip van „God verzoeken“ en tegenover den ander een andere zedewet dan die van Kant.

Anders dan de genoemden oordeelt L. L. P. in „Bergopwaarts“. Al keurt hij de auto-tochten naar Iedereen-verklaring-afgevend dektoren niet goed, hij breekt er den staf niet over, omdat de wet aan de bezwaarden niet tegemoetkomt. En dit behoort ze toch te doen:

Er schijnen vrij zeldzame gevallen te zijn, waarin de inenting voor het kind bijzonder gevaar kan opleveren. Maar er zijn meer gevallen, waarin de godsdienstige overtuiging van ouders zich verzet tegen de vaccinatie van hun kind (en natuurlijk ook van hen zelve). Dr Kuyper heeft gepoogd, dezulken te overtuigen van dwaling, maar hij slaagde daarin niet. Men mag dit bezwaar zoo veel men wil dwaas vinden, het bestaat en met

dat feit dient men, zoo men gewetensdwang schuwt, te rekenen.

Om deze vragen beweegt zich het debat.

Klassikaal of individueel onderwijs.

Niet alleen de oud en nieuw-Dalmeierianen, over wie verleden week gesproken is, houden zich bezig met de persoonlijke ontwikkeling van het individu. Het onderwijs krijgt er ook mee te doen. We laten hier nog volgen, wat verleden week reeds geschreven werd, doch wegens plaatsgebrek moest overstaan (evenals al het vorenstaande). De lezer heeft dat misschien al vermoed, aangezien een gedeelte der copie, dat op het onderstaande volgde, wel is opgenomen, en daarin naar de weggelaten copie verwezen werd. Hier volgt het.

Over de Dalton-methode schrijft „Bergopwaarts“:

Ook lagere scholen zijn er, die naast klassikaal lezen ook in de school het individueel leesboek gebruiken. Het leesuur wordt dan gesplitst in een klassikaal gedeelte, waarbij voordracht, toon, accent en dramatiseren, in één woord de techniek van het lezen verzorgd wordt en een individueel gedeelte, waarbij iedere leerling in eigen individueel leesboek verder leest in eigen tempo, stukken, die hem of haar het meest interesseren. Zoo is er klassikaal teekenen naar eenzelfde voorbeeld, ook individueel teekenen naar een zelf gekozen voorbeeld. Er is schrijven, klassikaal, d.w.z. allen schrijven op een bepaald uur, maar in de hogere klassen schrijft elk zijn eigen voorbeeld. Ken scholen, waar de leerlingen zich zoo individueel uitleven, door in een fleurig cahier, in het schriftuur te verzamelen, de gelichten, die ze in de loopende week zelf uitzochten en mooi vonden, enz. enz. Bij naastig zoeken vindt de ziele, die het probleem aanvoelt (maar dat is dan ook eisch!) wegen, wellicht bij vakken, waarbij eerst van een individueel tegemoetkoming werd geroemd.

In Amerika en Engeland zoekt men ook naar een heverdigende synthese tusschen klassikaal en individueel onderwijs. Een proeve daarvan biedt ons Miss Helen Parkhurst aan in haar boek: „Education on the Dalton Plan“ („Onderwijs volgens de Dalton-methode“) dat in Juli 1922 gedrukt, in September 1922 al de tweede druk beleefde.

Reeds had Miss Parkhurst eenige jaren ervaring bij het klassikaal onderwijs opgedaan en ondervond ze een groote onbevredigdheid erbij, toen ze op een dag in den snelreis zich de kern der oplossing aangegeven zag door ... een spoorweg-beambte. „Zoudt u willen gelooven?“ riep hij uit, „dat op een moderne spoorbaan, minder dan 80 jaren oud, zooals deze is, opvoeding en onderwijs nu pas de plaats beginnen in te nemen van discipline en aanmerkingen maken? We waren gewend werklui die niet voldeden, te ontslaan. Nu probeeren we hen te verstaan, te begrijpen en ... we hebben al heel wat minder moeite.“

„Kijk“, ging hij voort, „kijk naar die spoorwegarbeiders daar. Ze hebben niet het flauwste begrip hoe ze hun werk aan te pakken hebben.“ „Waarom niet?“ vroeg Miss Parkhurst. „Omdat de aanpak van de taak aangewezen is aan den ploegbaas. 't Is zijn plicht te denken voor het geheel. Een werkmán, die voor zichzelf denkt, zou spoedig voor een lastpost uitgemaakt worden. De ploegbaas zou het iemand, die hem vertelde hoe het moest gaan, kwalijk nemen. Toch, hoeveel beter zou het resultaat zijn, als de werkmán de taak als zijn eigen taak beschouwde en er zich verantwoordelijk voor voelde. Dan zou de ploegbaas een helper worden in plaats van een drijver.“

Dat werd de taak in de toekomst van Miss Parkhurst! Een methode te zoeken, waarbij de leerlingen hun leeren als een eigen taak beschouwen, zich er verantwoordelijk voor gevoelen, zoedat de onderwijzer meer een helper dan een drijver werd.

Over de Dalton-methode wordt druk geredeneerd. Prof. Kohnstamm heeft, blijkens verslag in de „N. R. Ct.“ het volgende ervan gezegd bij een lezing in Den Haag:

De Dalton-scholen (genoemd naar het plaatsje Dalton in Amerika, waar de eerste school van dien aard is gesticht), kenmerken zich door het tegendeel van de „égalité“. Karakteristiek voor die scholen is, dat het groote gedeelte van het werk, dat niet klassikaal wordt gedaan, zich kenmerkt door „essaiements“ of maandtaken. Wat daarin zal worden behandeld is liefst één probleem of één problemengroep. De tweede eisch is, dat daarop volgt de kennis van de bron, waaruit het kind kan putten om het de kennis van het onderwezen probleem eigen te maken. Het kind wordt van meet af aan geleerd zich te oriënteren in verschillende boeken om een probleem tot oplossing te brengen. Het eene en enkele boek is geheel in den ban gedaan bij de Dalton-scholen.

In de „essaiements“ vindt men de verwijzingen naar die bronnen.

Het derde element is het aangeven van een precies gegeven opdracht, die een zichtbaar resultaat kan opleveren.

Hierop volgt een aanwijzing voor het kind van den tijd, die aan de verschillende onderdelen van de taak kan worden gegeven, al zijn deze normen niet bindend en alleen geldend als een leidraad.

Binnen de grenzen van het essaiement zijn de leerlingen heer en meester over hun tijd. De vraag rijst nu natuurlijk: Hoe staat het met de tucht in de Dalton-scholen? In 't algemeen kan dit worden gezegd, dat deze tucht een geheel andere is, dan die bij ons klassikaal onderwijs. De stijlruis is geen ideaal in de school, wel de bedrijvigheid. Men vindt er de sfeer van een studiezaal in een bibliotheek. De controle is in de Dalton-school gemakkelijker dan in de klassieke school, juist doordat de tucht is gebaseerd op verantwoordelijkheid en vrijheid. Hieraan worden de leerlingen langzamerhand gewend. Het

resultaat is, dat de blijheid en opgewektheid om het werk te doen, juist omdat men het zijn eigen werk vindt, veel grooter is dan bij de leerlingen der klassieke scholen.

K. SCHILDER.

VRAGENBUS.

(Vragen steeds in te zenden aan Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsteldijk 83, Amsterdam.)

Mag aangenomen worden, dat de aarde een tijdlang sinds den beginne in chaotischen toestand heeft verkeerd, alvorens de schepping in zeven dagen een aanvang nam?

Als de vrager meent, of hij dat mag aannemen, zonder in strijd te komen met de Heilige Schrift, dan antwoorden we, ja dat mag men aannemen, want nergens staat, dat er niet zulk een tijdlang is geweest.

Wij zien het nut van al dergelijke vragen echter niet in. We weten van de schepping niets af dan wat de Schrift er ons van openbaart. Dat is niet veel, dat bevredigt onze wetenschappelijke nieuwsgierigheid niet, dat is alleen zooveel, als we noodig hebben te weten tot zaligheid.

Vandaar dat men met al zulke vragen vastloopt. Wie van een tijdlang spreekt, past wat nu bestaat, toe op de schepping, toen juist, wat we nu hebben, nog niet bestond. Men houde toch in het oog, dat het in het aanzijn roepen der dingen iets anders is, dan ze laten voortbestaan. Wij zijn met ons voorstellen en denken aan het voortbestaan gebonden en kunnen dat niet gebruiken bij het ontstaan, waarvan wij alleen door openbaring kennis hebben.

Datzelfde dient vastgehouden bij de tweede vraag van denzelfden inzender: Mag aan het woord dag als aanduiding van den tijd gedurende welken de schepping van het licht, het uitspannel en het plantrijk heeft plaats gevonden, de beteekenis van beperkte tijdruimte worden toegekend, daar toch eerst na en door de instelling der hemellichamen en hun kringloop op den vierden dag het tijdbegrip afhankelijk en bepaald wordt en van tijdskring, tijds eenheid, etc. gesproken kan worden?

Wij zien niet in, waarom dat niet zou mogen. Maar we zien evenmin in, wat men daardoor wilt. Meent men b.v. op die manier allerlei geologische en palaeologische verschijnselen gemakkelijker te kunnen verklaren? Daarvoor geeft het niets, zooals alleen al deze opmerking doet zien, dat niets ons waarborgt, dat God bij de Schepping op dezelfde wijze heeft gewerkt, als Hij nu werkt. Er is er alle reden om te zeggen: tijdens de Scheppingsdagen werkte God anders dan nu.

In de derde plaats vraagt dezelfde inzender: Of men zich de Hemelvaart van Christus als een zuiver natuurlijk feit heeft te denken, gelijk ze voor de discipelen gedeeltelijk waarneembaar was, en men zich dus bijv. in het gebed van den Persoon van den Middelaar een menschelek-natuurlijke voorstelling mag vormen, d.i. of men Hem naar zijn menscheleke natuur in het Rijk der Hemelen plaatselijk als op denkbaren afstand van ons verwijderd mag voorstellen?

We begrijpen deze vraag niet geheel. De hemelvaart van Christus was een wonder. Maar als de vrager bedoelt, of Jezus' verheerlijkt lichaam eerst een plaats op aarde innam en daarna een plaats in den hemel en of we in ons bidden daaraan denken mogen, dan antwoorden we ja, want de apostel schrijft: Zoekt de dingen, die boven zijn, waar Christus is zittende aan de rechterhand Gods (Kol. 3:1), getuigt, dat we den Zaligmaker verwachten uit de hemelen (Fil. 3:20, 1 Thess. 1:10).

Was eten voor den val noodzakelijk, of alleen een genotmiddel?

Eten was toen noodzakelijk, blijkens Gen. 1:29; 2:16. Eerst in het rijk der heerlijkheid is eten niet meer noodzakelijk.

De vraag, of menschen en dieren na den val andere organen hebben gekregen, in verband met de verandering van het voedsel (niet meer alleen plantaardig, ook dierlijk) is vaak gedaan en nooit afdoende beantwoord. We weten het niet, omdat de Schrift het ons niet zegt.

Wat de verzoeking in de woestijn betreft het volgende: God de Heere heeft den Middelaar eerst op wonderbare wijze gescheurd. Toen was Christus' spijze het Woord Gods. Eindelijk houdt dit wonder op en de natuur van Jezus laat zich gelden.

Vragen als: of Jezus niet gestorven zou zijn, indien de honger langer had geduurd, moet men niet stellen. We kunnen wel aan den gang blijven met ons als en in dien en. Maar zulke vragen hebben geen waarde. Het is nu eenmaal niet zoo geweest naar Gods bevel.

F. W. G.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Aalten (3e pred. p.d.): D. Schoole te Geesteren en Dr D. K. Wislenga Gzn te Baambrugge.
Axel: J. H. Rietbergen te Maassluis en B. Westzel te Ridderkerk.
Hoogeveen (vac. F. W. H. Bramer): R. Hamming te Doorn en S. W. Bos te Dokkum.
Hoogeveen (vac. M. Gravendijk): H. Veldkamp te A. J. Polder en G. J. Goede te Westzaan.

Beroepen te:

Dunswoude: cand. J. W. van Tol te Aussen.
Schoondijke: cand. D. Bremmer Dz. te Gorinchem.
Strijen: G. Floos van Amstel te Oppenhuizen.
Vlaardingenvac. W. Sieders: Dr S. P. Dee te Dwingelo.

Bedankt voor:

Bergen op Zoom: P. van Dijk te Zaanslag.

Inrede te:

Boerakker: cand. H. de Jong Sz. Tekst 1. Thess. 5:19.
Brille en Tinte: cand. C. Mak, Tekst: Jer. 1:6 en 7.
Katendrecht: H. Popma, Tekst: Matth. 28:18-20.
Westervoort: W. F. S. van Lingon, Tekst: Jes. 4:5 en 6.